

δὲν τὴν ἀφίνει ἀπαίδευτην, ¹⁵/ καὶ ὁποῦ τὴν προάλλην προσκαλούμενος ὁ κύρ Γιαννάκης εἰς τὸ Κριτήριον ¹⁶/ νὰ ἔλθῃ προσωπικῶς, δὲν ἐκαταδέχθη καὶ παρέβη, Λοιπὸν καὶ διὰ τὴν πα-¹⁷/ρακοήν, καὶ διὰ τὴν Ποτέντζιαν, νὰ γκλωμπίζεται εἰς F 60. κατὰ τὸν ¹⁸/ Κώδικάμας, δίχως ἀναβολὴν καὶ πρόφασιν, καὶ σημειώνομεν ἐπὶ τοῦ ¹⁹/ παρόντ(ος) διὰ ἔνδειξιν καὶ ἀσφάλ(ει)αν τῶν μελλόντων:—[μόν.]

²⁰⁻²⁴/ Μανικάτης σαφράν(ος) νήν· προεστ(ὸς) πρ, Ἰωάν(νης) ἀδάμη πρ, Κωνσταντίνος Μανόλη, Πέτκος Πέτρ(ου) [χ.γρ.], Γιάννης Μαυρουδῆ [χ.γρ.], διμιτρι σοῦφρας καπετανως.

στ. 2-6 Ἱστορικό της υποδέσεως.

στ. 7-12 Αἴτηση συγγνώμης ἀπὸ τον εναγόμενο και δικαστικός συμβιβασμός.

στ. 12-13 Ο δικαστικός συμβιβασμός αποσβένει την ενοχή ἀπὸ αδικοπραξία (προσβολή προσωπικότητας)¹.

στ. 13-14 «**καμία Κρίσις Νομική...**»: δηλαδή, κανένα δικαστήριο δεν ἀφίνει ατιμώρητη τὴ χρήση βίας (ποτέντζια) και για τον λόγο αὐτό ἐπιβάλλει ποινὴ σύμφωνα με τα δεσπίσματα².

στ. 15-16 Πρέπει να ἐπιβληθεῖ ποινὴ και για τὴν περιφρόνηση του Κριτηρίου (εγγρ. 80) .

στ. 16-18 Ἐπιβάλλεται ἡ ποινὴ για τὴ χρήση βίας και για τὴ μὴ εμφάνιση κατὰ συγχώνευση.

1. Βλ. ΕΚΣ, σ. 192 (ιγ'), 194, 220 (vi).

2. Πρβλ. Θ. 26(1690) § 2 ἐδ. δ' (ό.π., σ. 298).

82

1761/VIII/25

χ. Θωμά Βελλερά

979/φφ 26v-27r

**Πρακτικό(«βεβαιωτικόν»). Δικαστικός συμβιβασμός¹.
Λύση συντροφίας λόγω θανάτου και εκκαθάρισή της.
Αιρετοκρισία. «Δεδικασμένο».**

// Ἐν ἔτει Κυρίου 1761 μηνὶ αὐγούστῳ{ου} 25 εἰς Σιμπίνι

²/ Κατέμπροσθεν ἡμῶν τῶν ὑπογεγραμμένων, ἐπαρρήσιασθη ὁ Κύρ Παγούνης υἱὸς ³/ τοῦ μακαρίτου Τόμα Ἐρδελιάνου ἀπὸ Ῥίμνικον, μετὰ τοῦ Κύρ Πέτκου Πέτρου πραγματευτοῦ ⁴/ ἀπὸ τὴν κουμπανίαν ἡμῶν τῶν Ῥωμαίων πραγματευτῶν τοῦ Σιμπινίου, ζητώντας ἵνα ⁵/ δεωρήσωμ(εν) τὴν

ἀναμεταξύτους διαφορὰν ὅπου ἔχουν, ἔστωντας καὶ νὰ λέγ(ει) ὁ ῥηθεὶς Κύρ ⁶/ Πα<γ>ούνης, ὅτι ὁ μακαρίτης πατέραςτου Τόμας Ἐρδελιάνος νὰ (εἶ)χε ποτὲ συντροφίαν ⁷/ μὲ τὸν ἄνωθεν Κύρ Πέτκον καὶ μὲ τὸν ἀνεψιὸν αὐτοῦ ὀνόματι Στογιάνον Νικολάου με⁸/ρικὸν καιρὸν, καὶ ἀποθαίνωντας ὁ ῥηθ(εἰ)ς Τόμας κατὰ τὸ 1755 ἔτος μηνὶ ἰουλίου 12 ⁹/ἄφισεν διάταν (εἰ)ς ὅλα τὰ ὑπάρχοντάτου κινητὰ καὶ ἀκίνητα (εἰ)ς τὴν ὁποίαν διαλαμβάν(ει) ¹⁰/ ἐνγράφως, πῶς νὰ (εἶ)χεν μέσα (εἰ)ς τὴν συντροφίαν μὲ τὸν Κύρ Πέτκον, καὶ μὲ τὸν ἤδη ¹¹/ μακαρίτην Στογιάνον Νικολά(ου) <μ>πάνια ἀγνὰ τὸν ἀριθμὸν φλορίντζια οὐγκρικά ¹²/ διό χιλιάδες καὶ μετὰ ταῦτα ἐρχάμ(εν)ος ὁ υἱὸς αὐτοῦ Κύρ Πα<γ>ούνης (εἰ)ς τὸ λαζαρέτο, ἐλο¹³/γαριάσθησαν μὲ τοὺς ἄνωθεν συντρόφους τοῦ πατρὸςτου καὶ ἀντὶς ταῖς διό χιλιάδες {χιλι¹⁴/άδαις} τὰ οὐγκρικά φλορίντζια ὅπου ἔγραψεν ὁ πατέρας του (εἰ)ς τὴν διάταντου αὐτοὶ ¹⁵/δ(ει)χναν μόνον χίλια πεντακόσια καὶ διὰ τὰ ἐπίλοιπα ἐπαράστεναν διό ὁμολογίαις ἰδιο¹⁶/χ(εἰ)ρους τοῦ πατρὸςτου ὅπου ἐχρεώστ(ει) τοῦ αὐτοῦ Κύρ Πέτκου διὰ φλορίντζια πεντακόσια ¹⁷/ καθὼς ἀποκρένεται ὁ Κύρ Πέτκος· ὁ δὲ Κύρ Πα<γ>ούνης ἀντιφερόμ(εν)ος εἰς αὐτὸ λέγ(ει) ¹⁸/ πῶς μόνον χίλια φλορίντζια νὰ τοῦ ἔδ(ει)ξαν εἰς τὴν λογάριασίντους, καὶ διὰ τὰ ἐπίλοιπα νὰ (εἶ)¹⁹/παν πῶς τὰ ἐχρεωστοῦσεν ὁ πατέραςτου ἥγουν πεντακόσια (εἰ)ς ταῖς διό ὁμολογίαις καὶ ἄλλα ²⁰/ πεντακόσια (εἰ)ς ἄλλην ὁμολογίαν τοῦ ποτέ Ντο<μ>πόξι, καὶ λοιπὸν ἐζητ(ει) ὁ Κύρ Πα<γ>ούνης νὰ ²¹/ παραστήσῃ ἐκ(εἰ) ὅπου ἐπλήρωσεν τὰ ἄλλα τὰ πεντακόσια καὶ μὴν ἢ<μ>μπορῶντας ὁ Κύρ Πέτκος ²²/ νὰ παραστήσ(ει) ἐπ(ει)δήτης καὶ ἀναπαύθηκεν ὁ ἀνεψιὸςτου ὁ Στογιάνος ἐπέρισυ (εἰ)ς τὸ Κινιάν ²³/ καὶ ἐχάθησαν κά<μ>ποσα γράμματα καὶ ὁμολογίαις ἴσως νὰ ἐχάθη καὶ αὐτὴ ἡ ὁμολογία ²⁴/ καὶ περὶ τούτου διχονοιάζοντες ἐπαρρήσιασθησαν δύο καὶ τρ(εἰ)ς φοραῖς (εἰ)ς τὸ ἡμέτερον κριτῆ²⁵/ριον καὶ διὰ τὴν ἀμφιβολίαν εὐρέθ(ει) εὐλογον νὰ ὀρκώνεται ὁ Κύρ Πέτκος ἐὰν ἔχ(ει) ²⁶/ πλερομ(έν)α τὰ ρηθέντα πεντακόσια φλορίντζια (εἰ)ς διορίαν τριῶν ἡμερῶν καὶ πλεον νὰ παύ²⁷/ση ἡ ἀλληλομαχία τους, περνῶντας γοῦν ἢ ἄνωθεν διωρία ὁ Κύρ Πέτκος μὲ καθαρὰν ²⁸/ συν(εἰ)δησιν ἐτοιμάζετο κατὰ τὴν ἀπόφασιν νὰ κάμῃ τὸν ὄρκον, ὅμως ἐπὶ τὸ αὐτὸ συλλο²⁹/γιζόμ(εν)(οι), ἀναμεταξύτους τόσον αὐτοὶ ὅσον καὶ ἡμεῖς οἱ παρόντες διὰ νὰ μὴν τρέξῃ ὄρκος ³⁰/ ἔστωντας καὶ νὰ (εἶ)ναι καὶ διό οἱ ἀποθαμένοι, ὁ Τόμας Ἐρδελιάν(ος) καὶ ὁ Στογιάν(ος) Νικολάου<, > καὶ διὰ νὰ ³¹/ μὴν βλάβουν τὰς ἐαυτῶν ψυχὰς ἔκαμ(εν) χριστιανικῇ διαλαγῇ, καὶ (εἰ)ρηνεύθησαν δίδοντας ³²/ χέρι {μ}ἕνας μὲ τὸν ἄλλον κατέμπροσθεν ἡμῶν ὥστε ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ (εἰ)ς τὸ ἐξῆς πλεον // καμίαν κρίσιν καὶ μαλλώματα ποσῶς νὰ μὴν ἔχουν περὶ τῶν ἄνωθεν (εἰ)ρημένων καὶ ἔδω²/κεν ὁ Κύρ Πέτκος (εἰ)ς χ(εἰ)ρας τοῦ Κύρ Πα<γ>ούνη κατὰ τὴν συμφωνήν καὶ διαλαγῆντους σοῦμα φλο³/ρίντζια οὐγκρικά διακόσια τριάντα ἀντὶς διὰ τὰ τετρακόσια ἐνενηντα τρία καὶ <μ>πάνια ⁴/ σιαιράντα διό ὅπου ἦσαν ἀμφίβολα, καὶ οὕτως ἔπαυσεν σὺν Θεῷ ἡ διχονοία τους. ὅσον δέ ⁵/ διὰ ταῖς ἄλλαις ὑπόδεσσαις ὅπου (εἶ)χαν

ἀναμεταξύτους διὰ ταῖς πραγματ(ει)αῖς τους ἀπὸ τοὺς ⁶/ 1755 ἕως τοῦ νῦν 1761 ἔστωντας καὶ νὰ (εἶ)χαν διαλέξῃ καὶ οἱ δύο τους παρακαλεσθηκῶς ⁷/ διὰ αἵρετοὺς κριτὰς καὶ λογαριαστὰς τὸν ἄρχον Κὺρ Τζοάνον Μάρκου καὶ τὸν υἱόντου Κὺρ ⁸/ Δημήτριον καὶ τὸν Κὺρ Θωμᾶν Ἰωάννου Βελλερᾶ οἱ ὅποιοι τοὺς ἐλογαριασαν ἀκριβῶς ⁹/ (εἰ)ς τὰ πάντα καὶ ἔμ(ει)νε ὁ Κὺρ Πέτκος νὰ ἀπογυρίξῃ τοῦ Κὺρ Πα<γ>ούνη χίλια ἐβδομήντα ¹⁰/ ἓνα φλορίντζι<α> καὶ ἄσπρα σαράντα τέσσερα<, > (εἰ)ς τὴν ὁποίαν λογάριασιν τοὺς ἐρωτίσαμ(εν) ¹¹/ οἱ παρόντες ἐὰν (εἶ)ναι στρεχτοὶ καὶ κοντενταλογισμένοι, καὶ ὁμοφώνησαν καὶ οἱ δύοτους τὸ πῶς στερ¹²/γουν καὶ (εἶ)ναι εὐχαριστημένοι ἀμεταδέτως καὶ τέλος πάντων ἀποφασίσαμ(εν) ἐπὶ τοῦ παρόντος ¹³/ ὅτι ὁ Κὺρ Πέτκος Πέτρου νὰ δίδῃ τοῦ Κὺρ Παγούνη υἱῷ τοῦ ποτὲ Τόμα Ἐρδελιάνου ¹⁴/ μὲ τὴν ὁλότῃ οὐγκρικὰ φλορίντζια χίλια τριακόσια καὶ νὰ πέρνῃ τέλος ἡ διαφορὰ ¹⁵/ τους τόσον διὰ τὰ πατρικὰ του ὅσον καὶ διὰ τὰς ἐνμέσω τους γενομένας πραγματ(ει)αῖς τους ¹⁶/ καὶ νὰ μένουν τελ(ει)ῶς ἀνενόχλητοι (εἰ)ς τὰ πάντα ὅλα, (εἰ)ς τρόπον ὅπου ὁ Κὺρ Πέτκος νὰ ¹⁷/ μὴν ἔχῃ πλέον καμίαν π(εἰ)ραξιν ἀπὸ τὸν Κὺρ Παγούνην οὔτε ἀπὸ τὴν μητέραντου ¹⁸/ καὶ ἀδελφιὰ του, καὶ ἄλλους τινὰς συγγεν(εἰ)ς καὶ ἐπιτρόπους οὔτε ἐδῶ (εἰ)ς τὴν Ἐρδελίαν οὔτε (εἰ)ς τὴν ¹⁹/ Βλαχίαν ἢ Τουρκίαν ἢ (εἰ)ς ἄλλον τόπον καὶ κριτήριον, ἐξέκαμαν καὶ τὰ ἐπερίλαβεν ὅλα (εἰ)ς ²⁰/ χ(εἰ)ρας του ὁ ἄνωθεν Κὺρ Πα<γ>ούνης καθὼς ἐκρίθησαν θεληματικῶς καὶ οἱ δύοτους (εἰ)ς τὴν ²¹/ ἡμετέραν κουμπανίαν, καὶ ὡς διαλαμβάνουν καὶ τὰ ἐξοφλιστικὰ γράμματά τους ὅπου ἔδοσαν ²²/ ἓνας τοῦ ἄλλου διὰ ἀσφάλ(ει)αν καὶ ἔνδειξιν τῶν μελόντων<.> ὅθεν καὶ ἔδόθη αὐτοῖς παρὰ τοῦ ²³/ ἡμετέρου συνεδρίου τὸ παρὸν βεβαιωτικὸν ἐν ἔτ(ει) καὶ μηνὶ ὡς γέγραπται ἄνωθεν.

²⁴⁻²⁵/ Μανικάτης· σαφράν(ος) νῦν· προεστ(ός) mr, Ἰωάν(νης) ἀδάμη, θωμᾶς βελλερᾶς mr.

στ. 6-12 Ο ἐνάγων, ὡς κληρονόμος, απαιτεῖ ἀπὸ τὸν εναγόμενον τὴν καταβολὴ χρηματικῆς ποσότητος, τὴν ὁποία προέρχεται ἀπὸ σχέση συντροφίας μεταξὺ τοῦ ἀποθανόντος πατέρα του καὶ τοῦ εναγομένου. Ο ἐνάγων στηρίζει τὸν ισχυρισμὸν του στὴ διαθήκη ποὺ κατέλιπε ὁ πατέρας του, ὅπου ἀναγράφεται τὸ ποσὸ ποὺ εἶχε καταθέσει στὴ συντροφία ὡς εταιρικὸ κεφάλαιο.

στ. 12-17 Ο ἐναγόμενος προβάλλει απαιτήσεις ἀπὸ τὸν πατέρα τοῦ ἐνάγοντος, ὅπως ἀποδεικνύουν οἱ προσκομιζόμενες ομολογίες ποὺ φέρουν τὴν υπογραφή του.

στ. 17-24 Ο ἐναγόμενος ισχυρίζεται ὅτι υπήρχε καὶ ἄλλη ομολογία υπογεγραμμένη ἀπὸ τὸν ἀποθανόντα, ἡ ὁποία ἔχει χαθεῖ, λόγῳ θανάτου τοῦ τρίτου ἐταίρου τῆς συντροφίας. Ὡς ἐκ τούτου, τὸ πράγματι οφειλόμενο ποσὸ εἶναι μικρότερο ἐκείνου ποὺ ζητεῖ ὁ ἐνάγων.

στ. 24-27 Επειδὴ ἡ μεταξὺ τῶν ἀντιδίκων διαφορὰ προκύπτει ἀπὸ ὁμο-

λογία που έχει απωλεσθεί, το Κριτήριο επάγει όρκο στον εναγόμενο για την εξόφληση της χαμένης χρεωστικής ομολογίας².

στ. 27-32 Κατά τη λήξη της προθεσμίας για τον όρκο, το δικαστήριο και οι διάδικοι αποφασίζουν να μη δοθεί, αλλά να γίνει δικαστικός συμβιβασμός.

στ. 32-5[φ 27r] Περιεχόμενο του συμβιβασμού.

στ. 5-11 Η εκκαθάριση της *συντροφίας*, που είχε συσταθεί μεταξύ των διαδίκων μετά τον θάνατο του πατέρα του ενάγοντος, είχε γίνει από "λογαριαστές", οι οποίοι ήταν αιρετοί κριτές που τους είχαν επιλέξει από κοινού οι αντίδικοι. Οι τελευταίοι αποδέχονται την απόφαση των αιρετών κριτών με δήλωση στο Κριτήριο, που περιλαμβάνεται στο πρακτικό. Η περίπτωση αποδοχής από τους διαδίκους της αποφάσεως αιρετών κριτών με δήλωση στο Κριτήριο δεν ήταν συνήθης στην πρακτική της Κ. Εδώ ίσως κρίθηκε αναγκαία επειδή έγινε, όπως φαίνεται, συνολική εκκαθάριση των δύο εταιρειών με συμψηφισμό των αμοιβαίων απαιτήσεων του αποβιώσαντος, του κληρονόμου του και του συνεταίρου αμφοτέρων.

στ. 12 «*ἀμεταθέτως*»: Σημαίνει ότι δεν πρόκειται στο μέλλον να κινήσουν αγωγή για την υπόθεση που είχε λυθεί με αιρετοκρισία.

στ. 13-17 Το δικαστήριο, ανακεφαλαιώνοντας, προσδιορίζει το συνολικό ποσό που οφείλει να καταβάλει ο εναγόμενος στον ενάγοντα, βάσει του δικαστικού συμβιβασμού και της αιρετοκρισίας³.

στ. 17-22 Επειδή δεν υπήρχε δεδικασμένο ως γενική δικονομική αρχή του δικαίου της Κομπανίας⁴, το Κριτήριο έχει περιλάβει στον δικαστικό συμβιβασμό όρο που κατοχυρώνει μια μορφή δεδικασμένου, το οποίο ισχύει μεταξύ των διαδίκων και των κληρονόμων τους ενώπιον παντός άλλου δικαστηρίου, εντός και εκτός Τρανσυλβανίας. Η φράση ότι «*ἐκρίθησαν δεληματικῶς*», υποδηλώνει ότι το Κριτήριο είχε αμφιβολίες για την αρμοδιότητά του να κρίνει τη διαφορά, οι οποίες όμως είναι αδικαιολόγητες βάσει των Προνομίων. Το γεγονός ότι αντάλλαξαν «*ἐξοφλητικά γράμματα*», επίσης δεν δικαιολογείται, διότι ο συμβιβασμός είναι δικαστικός. Η μόνη υπόθεση, που μπορεί να εξηγήσει αυτές τις παρεκκλίσεις από την πάγια πρακτική του Κριτηρίου, είναι ότι αποτελούν πρόσδετη εξασφάλιση της τηρήσεως των όρων του συμβιβασμού και εκτός των ορίων της κατά τόπον αρμοδιότητάς του (στ. 18-19[φ 27r]).

1. Ο όρος «*βεβαιωτικόν*» του στ. 23[φ 27r] υπαινίσσεται ότι η εγγραφή δεν είναι η πρωτότυπη απόφαση του δικαστικού συμβιβασμού, αλλά πρακτικό της διαδικασίας.
2. Πρβλ. Θ. 29(1691) § 3 (ΕΚΣ, σσ. 311-312).
3. Πρβλ. ό.π., σ. 198 και Νομικόν ΛΔ' § 1.
4. Βλ. ό.π., σ. 172.